Nr. 39.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 13 MAJA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Podług gazety senackiey datowaney z *Petersburga* dnia 29 kwietnia: W Ukazie Jego Cesarskiey Mości, danym JW. Ministrowi Oświecenia, pod dniem 5 lutego, wyrażono: „ Na Wasze przedstawienie potwierdzam Profesora ordynaryynego akademii medyko-chirurgiczney, radcę kollegialnego, *Scherera*, akademikiem; Akademika extraordynaryynego akademii nauk, *Wiszniewskiego*, akademikiem ordynaryynym astronomii; a wychowańca akademii, *Kollinsa*, adjunktem matematyki; ze starszeństwem od dnia wyboru ich na te stopnie; członka zaś, a razem sekretarza uczonego rady medyczney w ministeryum oświecenia, Doktora, radcę stanu, *Udena*, dziekanem teyże rady na lat trzy, zostawuiąc go razem przy obowiązkach sekretarza uczonego. „

W Ukazie Rządzącego Senatu, ogłoszonym po całém państwie, wyrażono: „ Doszło do wiadomości Jego Cesarskiey Mości, że w niektórych guberniach Władze w pozyskiwaniu niedopłat u włościan skarbowych, popełniaią względem nich uciski, przeciwne woli Cesarza Jegomości, żądaiąc wniesienia wszystkich niedopłat, w przeciągu cztero-miesięcznego terminu; dla zapobieżenia więc nieprzyzwoitego tłumaczenia Ukazu pod dniem 23 lutego roku teraźnieyszego, i przywiedzenia go przez władze guberskie do iednostaynego wypełnienia, Cesarz Jegomość rozkazać raczył: 1) Co do pozyskiwania niedopłat czynszowych i pogłównego, uwiadomić przez ukazy w imieniu Rządzącego Senatu wszystkie władze gubernialne, iż sposób ich zyskiwania ponowiony iest ukazem dnia 23 lutego istotnie na zasadach manifestu 1811 roku dnia 19 maja, w którym pewnego czasu na pozyskanie tych niedopłat nie naznaczono; a następnie, że czteromiesięczny termin dla napitkowych i solnych niedopłat szczególniey postanowiony, do niedopłat wyżey pomienionych nie stosuie się. 2) Rządzącemu Senatowi czuynie dozierać regularnego i bez odkładania wykonania ukazu pod dniem 23 lutego, co do wnoszenia, w przeciągu naznaczonego czteromiesięcznego terminu niedopłat napitkowych i solnych dostarczeń. Rządzący Senat Rozkazali: dla należytego w tey mierze Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu wypełnienia, wszystkim Gubernatorom cywilnym, Rządom gubernialnym i Skarbowym Izbom zalecić, aby pozyskiwanie niedopłat podatku pogłównego i czynszowego uskutecznione było na mocy Imiennego Naywyższego Ukazu pod dniem 23 lutego roku teraźnieyszego, przez który sposób ich pozyskiwania zalecony iest rzeczywiście na zasadach Manifestu 1811 roku dnia 19 maja; razem Rządzący Senat surowie zaleca, ażeby niedopłaty napitkowe i solnego dostarczenia, na skutek rzeczonego ukazu pod dniem 23 lutego uzyskane były nieinaczey, iak w terminie czteromiesięcznym bez naymnieyszego opóźnienia i powolności. O czém do Panów Gubernatorów, Rządow gubernialnych i do Izb Skarbowych posłać ukazy; również przez ukazy uwiadomić PP. Ministrów, Gubernatorów Woiennych Zarządzaiących razem sprawami cywilnemi i Jenerał Gubernatorów; Nayświętszy zaś Rządzący Synod i Departamenta Moskiewskiego Senatu uwiadomić przez kommunikacye. Dnia 21 kwietnia 1816 roku.

W dokładzie podanym Jego Cesarskiey Mości przez Naczelnie zarządzaiącego Komissyą do ułożenia praw, Rzeczywistego Radzcę Taynego, 1szey klassy, Xiążęcia *Łopuchina*, wyrażono, co następuie: „ W roku 1804, stosownie do potwierdzonego przez Waszę Cesarską Mość przełożenia Ministra sprawiedliwości, ustanowioną została Kommissya do ułożenia praw. Razem z ustanowieniem swoiem, Kommissya podzieloną była na trzy expedycye, każda składaiąca się z jednego Referendarza, kilku Redaktorów i innych potrzebnych urzędników, pod zarządzeniem Kommissyi, złożoney z Ministra sprawiedliwości i iego Towarzysza.

W takim składzie miała swóy byt Kommissya do roku 1809, w którym podobało się Waszey Cesarskiey Mości rozkazać, iżby na mieyscu tych Expedycyy, ustanowiono w Kommissyi sześć oddziałów, które pod władzą Rządu i Rady Kommissyi obowiązane były do wykonywania swych działań.

Tak podzielona Kommissya, w ciągu ostatnich lat sześciu ukończyła:

1. Xięgę prawa cywilnego.
2. Xięgę prawa kryminalnego.
3. Dwie części Xięgi prawa handlowego.
4. Pierwszą część ustawy sądowego postępowania w sprawach cywilnych.
5. Stosownie do polecenia Rady Państwa zebrała pierwszy oddział praw teraz będących.

Teraz zostaie do ukończenia:

1. Ostatnie części Xięgi praw handlowych i morskich.
2. Ostatnie części ustawy sądowego postępowania w sprawach cywilnych.
3. Ustawa sądowego postępowania w sprawach kryminalnych.
4. Ustawa organizacyyna urzędów sądowych.
5. Prawa policyyne, tudzież Ekonomiki Państwa, i w ogóle należące do różnych części prawa publicznego.
6. Ostatnie części zbioru praw teraz będących.
7. Podobnež zbiory dla guberniy nad morzem baltyckiém położonych i małorossyyskich.

Aże z doświadczenia się pokazało, że różne oddziały nietylko nie pomagaią do rychleyszego robót tych wykonania, ale owszem postęp ich zatrudniaią, i że różne części prawodawstwa, nieodbicie wymagaiące zjednoczenia i związku w swoich zasadach, nie mogą bydź układane w jednym i tymże czasie przez różnych ludzi, ale iedna po drugiey następować powinny: dla tego dawnieysza liczba ludzi, w urządzeniu Kommissyi, dnia 7 marca 1809 roku przez Waszę Cesarską Mość potwierdzonem, stała się iuż niepotrzebną. Teraz mniemam, iżby na mieyscu takowey Kommissyi zostawić Radę, dla ostatecznego wypracowania podawanych przez Redaktorów projektów i innych polecanych im zatrudnień: Rada takowa składać się ma z trzech członków, z których pierwszy trudni się utrzymaniem porządku kancellaryi, rozdziela zatrudnienia dla Redaktorów i Urzędników, podaie do uwagi Rady, a potém przedstawia Naczelnie Zarządzaiącemu do potwierdzenia.

Prócz Rady zostawić Urzędników, wyrażonych tylko w załączonym tu etacie.

Razem też prawidła urządzenia pod dniem 28 lutego 1804 i 7mym marca 1809 postanowione w zupełney zostaią mocy.

Co się tycze założoney przy ustanowieniu Kommissyi praw, Wyższey Szkoły Prawa; ponieważ kurs nauk dla różnych niedogodności iescze w roku 1809 przerwany, a w późnieyszym czasie ustanowione zostały różne publiczne naukowe zakłady, w których młodź z pożytkiem może się doskonalić; przeto rozumiem szkołę tę skassować, i strzymać wydawanie summ na nią przeznaczonych, dwadzieścia trzy tysiące rubli na rok.

Podaiąc to na uwagę Waszey Cesarskiey Mości, ośmielam się upraszać o Nayważsze potwierdzenie.

Etat Urzędników Kommissyi ułożenia Praw.

Rada. Członków 3, każdy po 3000 na rok. Rzeczywisty Radca Stanu *Rosenkampf*; Radcy Stanu, *Turgieniew*, *Moroz*.

Sekretarzów rady 2 po 2000 r. — Urzędników do szczególnych poleceń 9, na wszystkich 18,000 rubli: pensye ich, 3 po 3000, ieden 2500, 3 po 1500, 2 po 1000, Redaktorów 4 po 2500 r., Pomocnikóm redaktorow 4 po 1000, Tłumaczow 2 po 1000, Bibliotekarz 1, Archiwista 1, każdy po 1500, pomocnik archiwisty 1, rubli 850, Kassyer i Ekonom 1, rubli 1200, Exekutor 1, rubli 400. Na officyalistów kancellaryi, których potrzebna liczba oddziela się razem dla Departamentu praw Rady Państwa, stosownie do Naywyżey potwierdzonego urządzenia, na rok 8,000 rubli — Na drwa, świece, utrzymanie domu, papier, drukowanie proiektow dla Rady Państwa, prenumeratę dzienników, pomnożenie biblioteki i inne kancellaryyne potrzeby 20,000 rubli. Korrespondenci, z których sześć w cudzych kraiach, stosownie do udzielnych rozkazów Naywyższych pobieraią pensyi po 400 rubli na rok; a inni są bez pensyi, pozostaią na dawnieyszem urządzeniu, na nich 2400 rubli. Zupełny etat na rok wynosi 82,850 rubli.

Członki Rady naznaczaią się za Naywyższym potwierdzeniem; dalsi zaś urzędnicy przez Naczelnie zarządzaiącego Kommissyą, który rozdziela wszystkim pensye podług zatrudnień, byleby nie przewyższała naznaczenia etatowego.

Urzędnicy zostaiący w służbie Kommissyi, a w teraźnieyszém rozporządzeniu nieobjęci, którzy po oznaczeniu potrzebney liczby pozostaną, uwalniaią się z Kommissyi dla przeznaczenia do innych mieysc, podług ich życzenia.

Summa pozostałości teraz będąca, i na potém w Kommissyi bydź mogąca, oddawana bydź ma do banku dla obrótu, aby procent od niey mógł bydź użyty na pensye dla urzędników, stosownie do Naywyżey potwierdzonego przełożenia Ministra sprawiedliwości pod dniem 28 lutego 1804 roku.

Naczelnie Zarządzaiący może przeznaczać ludzi zdatnych do szczególnych poleceń w Kommissyi bez pensyi; liczba iednak ich nie powinna przewyższać dziesięciu.

Na takowém przełożeniu i etacie własną Jego Cesarskiey Mości ręką, dnia 29 lutego 1816 roku napisano tak:

Ma bydź podług tego.

ALEXANDER.

Kurs *petersburski*: dukat holl. 11 r. 75 kop. nowy; 11 rub. 60 kop. stary. Zmiana srébra 302 i 303 kop. nar.

KRÓLESTWO POLSKIE.

(Dalszy ciąg Statutu organicznego Reprezentacyi narodowey.)

Rozdział Trzeci. *O otwarciu Seymu.*

Art. 111. W dniu uniwersałem Królewskim oznaczonym, Seym rozpoczynie się zwykłém nabożeństwem, na którem się Członki Seymu znaydować będą; poczem udadzą się do mieysca każdey Izbie na posiedzenie przeznaczonego.

Art. 112. Wyznaczony od Króla Minister lub Radzca Stanu, uda się do Izby Poselskiey, gdzie wskazawszy mieysca, otrzeczyta Izbie nominacyą Marszałka, i tę mu wręczy wraz z spisem Członków przez Senat przeyrzanym, poczem z Izby ustąpi.

Art. 113. Marszałek przystąpi natychmiast do imiennego powołania Członków przytomnych, podług oddanego sobie spisu, i niemaiącym prawa zasiadania w Izbie, ustąpić zaleci. Poczem bez trudnienia się żadną inną czynnością, rozkazów Królewskich, na czele Izby oczekiwać będzie.

Art. 114. W tymże samym czasie Prezyduiący w Izbie Senatorskiey, powoławszy imiennie Członków przytomnych teyże Izby, według spisu poprawionego, Członkom, którzyby za niemaiących prawa zasiadania na Seymie przez Senat uznanymi byli, ustąpić zaleci.

Art. 115. Prezyduiący Senatu, za danym sobie od Króla przez Ministra lub Radzcę Stanu poleceniem, wyznaczy deputacyą z dwóch Senatorów do Izby Poselskiey, dla zaproszenia iey do połączenia się z Izbą Senatorską.

Art. 116. Skoro Izba Poselska złączy się z Izbą Senatorską i wskazane sobie przez Prezesa Senatu mieysca zaymie, doniosą o têm Izby połączone Królowi, przez deputacyą z sześciu Członków złożoną, po trzech z każdey Izby. Poczem Izby połączone, do żadney inney czynności nieprzystępuiąc, przybycia Królewskiego oczekiwać będą.

Art. 117. Król zasiadłszy na tronie, zagai Zgromadzenie albo mową, którą sam wyrzecze, albo która w iego imieniu i za Jego rozkazem, przez Członka Rady Stanu czytaną będzie.

Art. 118. Członek Rady Stanu, za odebranym na to rozkazem Królewskim, przedstawi w krótkości czyny rządowe od czasu ostatniego Seymu, z odwołaniem się do zdania sprawy rocznego przez Radę Stanu w Senacie złożonego, a którego exemplarz drukowany, równie iak głos Członka Rady Stanu, każdemu Członkowi Seymu udzielonym będzie. Przedstawi oraz Seymowi wykaz położenia kraiu, i udzieli mu proiekta maiące bydź podanemi pod rozwagę obu Izb.

Art. 119. Potém mianowany od Króla Marszałek Izby Poselskiey wezwanym zostanie przez Członka Rady Stanu, do wykonania przysięgi na rotę następuiącą:

„ Ja N. przysięgam, że w sprawowaniu powierzo„ nego mi urzędu Marszałka Izby Poselskiey, wierny Kró„ lowi i konstytucyi, słuchać iedynie będę przestróg wła„ snego sumnienia i przepisów prawa; że się niedam po„ wodować żadną ani boiaźnią, ani nadzieią, ani przyia„ źnią, ani niechęcią: że ani sam przestąpię, ani niko„ mu przestąpić niedozwolę przepisów Seymu tyczących się, „ a ścisłego ich zachowania naypilniey przestrzegać będę, „ i czasu do seymowania dozwolonego trwonić niedopu„ szczę. Nakoniec przysięgam, że wszelkiego przyłożę „ starania, aby utrzymać w Zgromadzeniu ducha porząd„ ku, spokoyności i zgody. “

Poczem oddaną mu będzie przez Członka Rady Stanu w imieniu Królewskiém, laska Marszałkowska.

Art. 120. Po ukończeniu posiedzenia połączonych Izb, Król odchodzi, Członki Izby Poselskiey powrócą do mieysca posiedzeń i niebędą mogli nadal złączyć się z Izbą Senatorską, chyba za wyraźnem Królewskiém wezwaniem.

Rozdział Czwarty. *O porządku czynności seymowych.*

Art. 121. Skoro Izba Poselska wróci do mieysca swych posiedzeń, Marszałek sessyą zagai, i Sekretarza mianować będzie, który wykona następuiącą przysięgę:

„ Ja N. N. przysięgam &c. iako włożonych na mnie „ obowiązków iak nayściśley dopełnię; rzetelności w obli„ czaniu kresek i w utrzymaniu akt nieprzerwanie prze„ strzegać będę, i wszelkie dane mi przez Marszałka zgo„ dne z konstytucyą i prawami polecenia, wykonam. “

Art. 122. Tegoż samego dnia lub naydaley nazaiutrz, każda Izba osóbno przystąpi do wyboru Kommissyi do praw skarbowych; do praw cywilnych i kryminalnych; do praw organicznych i administracyynych; stosownie do artykułu 98 ustawy konstytucyyney.

Art. 123. Wybór ten powinien bydź na iednem posiedzeniu skończonym, i tymże samym porządkiem odbywać się będzie, iaki iest wyżey przepisany względem wyboru na seymikach i zgromadzeniach gminnych; każdemu do kreskowania wezwanemu, będzie oddanym spis drukowany nazwisk Członków Izby, na którym podkreśli w Izbie Senatorskiey trzy nazwiska, a w Izbie Poselskiey pięć. Prezyduiący w Senacie wezwie dwóch Senatorów naystarszych wiekiem, a Marszałek Izby Poselskiey dwóch Posłów i dwóch Deputowanych naystarszych wiekiem, na Assesorów, którzy przy zbieraniu i obliczaniu kresek wraz z prezyduiącym, lub Marszałkiem i Sekretarzem Izby, porządku i rzetelności przestrzegać będą. Gdyby się w naczyniu znalazło więcey spisów, niżeli było Członków do kreskowania wezwanych, spisy zbywaiące losem wycią gnione, za nieważne uważane będą i natychmiast spalone. W przypadku równości kresek na ostatniego Członka Kommissyi, równość ta losem będzie roztrzygniona.

Art. 124. W protokole posiedzenia zapisana bydź ma liczba kresek na każdego z Członków, a to, aby w przypadku choroby którego Członka Kommissyi, tenże mógł bydź zastąpionym przez Członka Izby, który po nim miał naywięcey kresek.

Art. 125. Skoro wybory Kommissyy zostaną ukończone, Rada Stanu będzie o wyborach uwiadomioną przez pismo podpisem Prezyduiącego, lub Marszałka i Sekreta-

rza stwierdzone, a w którem będą wymienione osoby do każdey Kommissyi wybrane.

Art. 126. Członki Rady Stanu na to od Króla wyznaczone, kommunikować będą każdey Kommissyi osóbno proiekta w Radzie Stanu ułożone, z rozkazu Króla Seymowi podać się maiące i znosić się z niemi względem wprowadzenia do Izby rzeczonych proiektów, iako też względem odmian, iakieby w nich przez Kommissyą były przedstawionemi.

Art. 127. Odmiany przez Członków Rady Stanu przyięte, teyże od nich przedstawione będą; ieżeli ie Rada Stanu przyymie, proiekt z odmianami Królowi poda; który gdy to zdawać mu się będzie, do iedney z Izb wnieść proiekt zaleci.

Art. 128. Jeżeli Członki Rady Stanu do znoszenia się z Kommissyami wyznaczone, niezgadzaią się na podane przez Kommissyą odmiany w proiekcie, Rada Stanu może zaprosić na swe posiedzenie Członków iedney lub więcey Kommissyi seymowych, dla wspólnego roztrząśnienia przedstawionych odmian. Czyli iednak odmiany przyiętemi będą lub nie, proiekt przez Radę Stanu uchwalony, i Królowi podany będzie, gdy się zda Królowi, w dniu przez niego oznaczonym, podanym przez Członków Rady Stanu Izbie, którey Kommissya do roztrząsania proiektu należała; Izba przynaymniey trzema dniami wprzód, o takowem podaniu będzie uwiadomioną.

Art. 129. Proiekta do praw podatkowych nayprzód powinny bydź do Izby Poselskiey wnoszone, i z Kommissyą skarbową teyże Izby roztrząsane.

Art. 130. Na żądanie Członków Rady Stanu, do znoszenia się z Kommissyami seymowemi wyznaczonych Kommissye iedney Izby łączyć się mogą między sobą, albo też z Kommissyami Izby drugiey.

Art. 131. W dniu oznaczonym, proiekt wniesionym będzie do Izby, za danym od Prezyduiącego lub od Marszałka Izby głosem, przez Członków Rady Stanu, którzy powody proiektów wystawią.

Art. 132. Po głosach Członków Rady Stanu, zabierać głos będą Członki Kommissyi, nakoniec dawane bydź mogą głosy, przez prezyduiącego lub Marszałka każdemu Członkowi Izby, z warunkiem atoli: iż iedynie Członkom Rady Stanu i Członkom Kommissyi, wolno będzie mowy czytać, a innym tylko się z pamięci do proiektu przymawiać.

Art. 133. Do prezyduiącego i do Marszałka należy przestrzegać, aby w głosach niemieszczone były zboczenia obce roztrząsanemu proiektowi, i przestępuiących ten przepis do porządku przywołać.

Art. 134. Członek po trzykroć do porządku bezskutecznie przywołany, głos utraci na tem posiedzeniu.

Art. 135. Skoro Prezyduiący lub Marszałek uzna, iż rzecz iest dostatecznie wyiaśnioną, zamknie dyskussyą i proiekt do kreskowania poda. Przed zamknięciem dyskussyi, wysłuchanymi iescze bydź powinni Członki Rady Stanu i Członki Kommissyi ieżeli tego pragną.

Art. 136. Roztrząsanie projektu dłużey, jak do następującego posiedzenia, odłożone bydź nie może.

Art. 137. Jeżeli projekt niezostanie przyjęty, jednomyślnością, przystąpiono będzie do kreskowania: kreski głośno dawane będą. Każdy z Członków Izby wezwany będzie imiennie; porządkiem w spisach drukowanych przyjętym, przez Sekretarza Izby, do dania swéy kreski; będący za projektem zdania swe oswiadczą przez wyrzeczenie słowa *affirmative*; będący przeciw projektowi *negative*, bez żadnego do tych słów dodatku. Kreski będą zapisywane i liczone przez Sekretarza i Assessorów, stosownie do artykułu 59 ninieyszego statutu organicznego. Raz zaczęte kreskowanie przerywaném bydź niemoże, pod żadnym pozorem. W ciągu kreskowania, żaden z Członków z Izby oddalić się niemoże, przed daniem kreski.

Art. 138. Po skończonem kreskowaniu odczytany będzie przez Sekretarza spis wszystkich Członków Izby, z wymienieniem Członków nieprzytomnych i z powtórzeniem danéy kreski, przez każdego Członka *affirmative* lub *negative*. Każdy Członek przytomny, któryby wskazał, iż kreska jego mylnie zapisaną była, ma prawo żądać, aby została sprostowaną. Po odczytaniu nanowo sprostowanego tym sposobem spisu, Assessorowie wraz z prezydującym lub Marszałkiem i Sekretarzem przystąpią do obliczenia kresek.

Art. 139. Równość kresek uważaną będzie za przyjęcie projektu.

Art. 140. Cała czynność zbierania kresek wraz z spisem Członków przytomnych i z wyrażeniem kreski każdego, ma bydź w protokuł posiedzenia *in extenso* wciągnioną.

Art. 141. Jeżeli projekt w jednéy Izbie przyjęty będzie, przesłanym zostanie natychmiast Izbie drugiéy, wraz z wypisem protokułu posiedzenia, całą koléy kreskowania i przyjęcia obeymującym, a podpisanym przez Prezydującego, lub Marszałka i Sekretrza.

Art. 142. Przy przyjęciu projektu przez jednę Izbę, Kommissya drugiéy Izby znosić się będzie z Członkami Rady Stanu, do tego od Króla wyznaczonymi, względem wniesienia projektu do Izby drugiéy.

Art. 143. W dniu przez Króla oznaczonym, projekt przez jednę Izbę przyjęty, wniesionym będzie do Izby drugiéy. o czém atoli taż Izba przynaymniéy dniem wprzód, uwiadomioną bydź ma.

Art. 144. Roztrząsanie projektu w drugiéy Izbie sposobem artykułami poprzedzającemi przepisanym, odbywać się będzie.

Art. 145. Zadna odmiana projektu przez jednę Izbę przyjętego, w drugiéy Izbie czynioną bydź niemoże, projekt takowy tylko przez drugą Izbę, albo przyjętym, albo odrzuconym bydź powinien.

Art. 146. Skoro projekt przez drugą Izbę przyjętym zostanie, będzie przez deputacyą teyże Izby podanym do sankcyi Królewskiéy, z dołączeniem zaświadczonych protokołów posiedzeń obu Izb, na których przyjęcie nastąpiło.

Art. 147. Jeżeli projekt przez jednę Izbę przyjęty, przez drugą będzie odrzuconym, już ten projekt w téy saméy postaci do teyże wnoszonym Izby bydź niemoże.

Art. 148. Projekt przez którąkolwiek z dwóch Izb odrzucony, bądź z pierwszego wniesienia, bądź z odesłania od Izby drugiéy, może bydź nanowo z odmianami bądź do jednéy, bądź do drugiéy Izby wniesionym

Art. 149. Projekt od jednéy Izby przyjęty, niemoże bydź Królowi podany, dopóki przez drugą zatwierdzony niezostanie.

Art. 150. Jeżeli Król da swą sankcyą projektowi, sankcya Królewska ogłoszoną będzie w obu Izbach wyrzeczeniem przez Członka Rady Stanu słów: „ Jego Królewska „ Mość, Pan Nasz Miłościwy, sankcyą swoją nadaje moc „ prawa, projektowi do prawa względem (oznaczyć je.)"

Art. 151. Odmówienie sankcyi Królewskiéy, również ogłoszonem będzie, wyrzeczeniem słów: „ Jego Króle- „ wska Mość, Pan Nasz Miłościwy, sankcyą swą Kró- „ lewską zawiesza, względem projektu o . . . (ozna- „ czyć je.)"

Art. 152. Prawa tak ustanowione i ogłoszone na rozkaz Królewski sposobem przepisanym, stają się obowiązującemi.

Art. 153. W innych wszelkich materyach, względem którychby Król chciał zdania obu Izb zasiągnąć, każda Izba pojedyńczo zdanie swe, z podpisem Prezydującego lub Marszałka, prześle Królowi przez deputacyą

Art. 154. Po roztrzygnieniu wszystkich przesłanych sobie projektów i uczynionych od Króla propozycyy, przez mówców rządowych, trzy Kommissye wybrane w każdéy z dwóch Izb, uczynią przedstawienie każdéy z nich, względem rocznego zdania sprawy przez Radę Stanu w Senacie złożonego, a Seymowi przy jego otwarciu udzielonego; jako też i względem obrazu położenia kraju, wystawionego przez Członka Rady Stanu w Izbach połączonych. Po wysłuchaniu rapportu połączonych Kommissyy, każda Izba osobno na wniosek Prezesa lub Marszałka, uchwali odezwę do Króla, wyrażającą zdanie Izby i iéy uczucia z powodu uczynionych Seymowi powyższych udzieleń. Odezwy te przez deputacye z pięciu Członków od Izby Senatorskiéy, a z dziesięciu od Izby Poselskiey, będą Królowi złożone, osobno od każdey Izby.

Art. 155. Po dopełnieniu czynności artykułem poprzedzającym objętych, każda Izba osobno może na wniosek dziesiątéy części swych Członków przystąpić, bez arbitrów, do naradzenia się nad potrzebą nowego prawa w przedmiotach, któremi się trudniła, przez ciąg zebrania obecnego, i nad podaniem proźby do Króla o wniesienie stosownego projektu do prawa. Wniosek takowy, skoro przez Izbę przyjętym będzie odesłanym zostanie do właściwéy Kommissyi, która względem niego rapport Izbie uczyni i projekt prosby upowodnionéy do Króla przedstawi. Jeżeli projekt takowy przez Izbę większością głosów przyjętym zostanie, prosba wspomniona będzie podaną Królowi przez deputacyą Izby, złożoną podobnym sposobem, jak w artykule poprzedzającym. Król, jeżeli uzna tego potrzebę, stosowny projekt do prawa, na ten, lub następny Seym, wygotować każe.

Art. 156. Kiedy w skutku urządzeń artykułu 92 ustawy konstytucyynéy, Posłowie lub Deputowani gminni, podadzą przełożenia, prosby, lub odwołania się, dotyczące dobra i korzyści swych współobywateli, powinni takowe złożyć u laski. Marszałek przedstawi je Izbie, Sekretarz przeczyta one; poczém Izba stanowić będzie większością głosów, które odwołania się powinny bydź przesłane Panującemu, za pośrednictwem Rady Stanu.

Art. 157. Ukończywszy wszystkie czynności, poprzedzającemi artykułami wskazane, Izba Poselska, może na wniosek Posła lub Deputowanego sprawdzać i roztrząsać skargi i zażalenia uczynione przeciwko Ministrowi, Radzcy Stanu, Sedziemu Trybunału naywyższego, lub Referendarzowi. Skargi i zażalenia takowe, podpisane przez podających u laski złożone, przez Marszałka Izbie powinny bydź przedstawione, a przez Sekretarza przeczytane. Izba naradzać się potém będzie, czyli te zażalenia mają bydź przez nią Królowi przesłane, za pośrednictwem Rady Stanu, dla oddania pod Sąd oskarżonego, stosownie

do artykułów 116 i 152 ustawy konstytucyyney? Zaskarżą ją y przyłączyć powinni dowody, lub one wskazać. Osobne prawo oznaczy przypadki przestąpienia i odpowiedzialności urzędników.

Art. 158. Po przedstawieniu sobie takiego zażalenia przez Marszałka, Izba za dozwolonym każdemu Członkowi głosem, bądź za zażaleniem, bądź przeciw niemu mówić żądającemu, przystąpi na temże samém posiedzeniu do stanowienia większością zdań głośnych, jak jest postanowiono w poprzedzającym artykule.

Art. 159. Postępowanie Senatu na przypadek odesłania pod Sąd, osobnem prawem będzie przepisane.

Art. 160. Posiedzenie każdey z dwóch Izb zagaiać i solwować będzie Prezes lub Marszałek.

Art. 161. Każde posiedzenie poprzedzone będzie imiennem powołaniem Członków przytomnych.

Art. 162. Posiedzenie zagajonem bydź nie może, jeżeli przynaymniéy połowa Członków Izbę składających, przytomnymi nie są.

Rozdział piąty. *O zamknięciu Seymu.*

Art. 163. W dzień przez Króla na zamknięcie Seymu oznaczony, Izba Senatorska za danym sobie na to od Króla rozkazem, wezwie tym samym sposobem, iak przy otwarciu Seymu, Izbę Poselską do połączenia się.

Art. 164. Prezes Senatu i Marszałek Izby Poselskiéy, mogą na tém posiedzeniu, za danéu sobie od Krola pozwoleniem, zdać mu sprawę o czynnościach seymowych.

Art. 165. Skoro zamknięcie Seymu zostanie ogłoszone, bądź przez samego Króla, bądź w zabranym od tronu przez Członka Rady Stanu głosie, obiedwie Izby natychmiast rozeyść się powinny.

Art. 166. Wszelkie akta i papiery tyczące się Izby Poselskiéy, złożone będą w archiwum Senatu.

Art. 167. W przypadku rozwiązania Izby Poselskiéy przez postanowienie Królewskie, przeczytać się jéy mające przez Członka Rady tym końcem wyznaczonego, Izba ta natychmiast rozeyść się powinna.

Dan w pałacu Naszym Krolewskim w *Warszawie*, dnia 19 listopada (1go grudnia) 1815 roku.

(podpisano) Alexandre.

przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu, *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem: Minister Sekretarz Stanu, (podpisano) *Ignacy Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem: Radzca Sekr. Stanu Jenerał bryg. (podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem: Minister Sprawiedliwości, *Wawrzecki.*

Dzień ogłoszenia dnia 10go maja 1816 roku.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Francya

(Z gaz. Korresp. hamb.) Paryż dnia 30 kwietnia. Wczora w sądzie woyskowym pod prezydencyą Marszałka obozowego *de la Tour-Foissac* odprawiła się sprawa Jenerała *Cambronne*, Marszałka obozowego, Kommendanta legii honorowéy, Barona etc., urodzonego w *Nantes* 1770 roku; był on dawniéy dowódzcą 1go półku strzelców pieszych staréy gwardyi, i udał się za *Bonapartym*, jako dowódzca 400 żołnierzy, którzy mu na wyspę *Elbe* towarzyszyli. gdzie *Cambronne* był dowódzcą w *Porto Ferrajo*. Gdy *Bonaparte* powracał do *Francyi*, towarzyszył mu *Cambronne*. „Podczas wyjazdu, powiedział *Cambronne* sądownie pytany, nic nie wiedziałem o zamiarach *Bonapartego*; byłem jego poddanym, i niemogłem opuszczać go w nieszczęściu. Nie prędzéy aż drugiego, czy trzeciego dnia żeglugi ukazał się *Bonaparte* na pokładzie okrętowym i oświadczył, że do Frzncyi płyniemy. Zołnierze nieposiadali się z radości. Będąc woyskowym nie pozwalałem sobie żadnych uwag i byłem posłusznym *Napoleonowi*: nie mogłem bowiem uważać siebie już za poddanego francuzkiego. Po wylądowaniu do *Francyi*, jako starszy Major gwardyi Cesarskiéy, dowodziłem 40tą ludzi, którzy przednią straż stanowili, wkrótce atoli sam jeden naprzód jechałem: gdyż nigdzie oporu, samych tylko wszędy przyjaciół znaydowaliśmy. W *Grasse* byłem sam jeden w posród 1500 mieszkańców. Za przybyciem do *Paryża* wyniesiony byłem na Para, Hrabiego i Jenerała porucznika, ale nieprzyjąłem ostatniego mieysca, aby nie wzbudzić zazdrości starszych oficerów. Udałem się potém za *Bonapartym* do *Belgiów*; w bitwie pod *Waterloo* ciężko raniony i w niewolę do Anglii wzięty zostałem. Nastąpił pokóy, a że *Bonaparte* powtórne zrzeczenie się uczynił; ja tém samém przestałem już bydź jego poddanym, i będąc na pierwszéy liście rozrządzenia Królewskiego z d. 24 lipca, udałem się dobrowolnie z *Anglii* do *Paryża* dla poddania się Królowi, ale za przybyciem zaprowadzono mnie do więzienia *Abbaye*. Już pod 20 lipca przesłałem z *Anglii* do Króla moje poddanie się, i prosiłem o dawnieyszy móy półk, lub wyznaczenie pensyi. Dawniéy, w *Wandei*, jak tu składam świadectwa, uratowałem życie wielu duchownym i Francuzóm, ktorzy w *Quibéron* na ląd wysiedli.“ Takie były wyznania *Cambrona* przed sądem. Nie! dodał obrońca jego, nie może póyśdź na ofiarę ten, który tyle ofiar w *Quibéron* z rąk piekielnego wyrwał sądu; nie padnie pod katowskim toporem głowa tego męża, którego tak często na polach bitwy śmierć oszczędzała, którego tyle blizn zdobi; nie, nie oddacie na ofiarę tego, który był lwem w boju, a dobrowolnie i z takiem posłuszństwem przed sędziami swymi stanął.“ — Potém rada woyskowa wyrokiem swym, większością 5 głosów przeciw 2, uznała Jenerała *Cambronne* za wolnego od czynionych przeciw niemu oskarżeń, że zbroyną ręką obalić chciał rząd Królewski, etc.

Courtois, artysta drammatyczny w *Nismes*, wydał poema pod tytułem: *Bonapartiana*. czyli okrucieństwa francuzkiego *Attyli* — Xiężna *Berry* za przybyciem swojém do *Francyi*, z równaż uroczystością przyymowaną będzie, jak niegdyś Hrabini *de Provence* i Hrabini *Artezyi*. — W *Douai* człowieka sprzedającego siarniczki, i różne trwożliwe pogłoski rozsiewającego, a między innemi, że *Bonaparte* wkrótce z dwóma milionami *Turków* do *Francyi* przybędzie, skazano na 5 lat więzienia, 50 fr. winy i na zapłatę kosztow prawnych. — Marszałek *Moncey*, którego degradowano za to, że Marszałka *Ney* sądzić nie chciał, znayduje się teraz z Jenerałem *Travest* w zamku *Hamm*. — D. 17 t. m. rozbił się na Rodanie statek między mostami *Lyonu*. Właściciel statku zanurzył się w wodzie. Trzy razy wierny pies darmo pana swojego pod wodą szukał; nakoniec znayduje i szczęsliwie na brzeg z nim wypływa. — Dowódzca w *Bearn*, Hrabia *Chauvigny*, zabronił noszenia wąsów, jako wymysłu rewolucyynego. — Rozumieją, że Król wkrótce po ożenieniu się Xięcia *Berry* koronować się będzie. — Wyrachowano, że *Francya* codzień, kontrybucyi wojennéy i na utrzymanie obcego woyska, musi płacić więcéy 600,000 franków.

Wyrokiem Królewskim z d. 28 t. m. posiedzenia Izby Deputowanych zamknięte i do 1go pazdziernika odroczone zostały. — Król dla mieszkańców *Tuluzy*, którzy temi czasy przez wybuchnienie prochu wiele ucierpieli, dał 100,000 fr. Xiażę *Angouleme* 20,000, a Xiążę *Berry* 12,000 fr. — P. *Courtois de Pressigny*, dawnieyszy Biskup dyecezyi *St. Malo*, poseł nasz w *Rzymie*, Parem mianowany został. — Margrabia *de Bonnay*, temi dniami wyjeżdża na przeznaczone dla siebie poselstwo do *Berlina*. — Król neapolitański wszystkie dotąd nieprzedane dobra powrócił tym, których *Józef Bonaparte* i *Joachim Murat* za emigrantów uznali.

DODATEK

brak N. 36. 37. 38 artykuły
Bogusławskim

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO Ner 39.

WILNO DNIA 13 MAJA 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— *Z Wilna.* —

Umieszczamy udzielony z Kancellaryi JW. Gubernatora Cywilnego.

Rozkaz do Woyska.

Główna kwatera
M. Mohylew nad Dnieprem — *Dnia 24go kwietnia 1816 N. 69.*

Doszło do wiadomości mojéy, że wiele naczelników woyskowych oddziałów zaymują samowolnie wioski na kwatery, nawet bez wyznaczenia przez zwierzchność cywilną; zabraniając tego naysurowiéy zalecam: w przypadku niedostatku kwater dla jakiegokolwiek oddziału, mają oni przedstawiać o tém do swojéy zwierzchności, ta zaś skomunikować się z władzą cywilną o wyznaczenie naybliższéy wioski, a gdy otrzyma bilet z niższego Sądu Ziemskiego, ma się z tym biletem poprzedniczo udać do rządztwa takowéy wioski, i za otrzymaniem już kwater przystępować do przeprowadzenia ludzi.

Autentyk podpisał Naczelnie Dowodzący, Jenerał Marszałek Polny

Xiążę *Barklay de Tolli.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya

Pan *Liston*, były poseł angielski w *Konstantynopolu*, powrócił przez *Calais* do *Anglii*. — Dnia 24 t. m., w którym *Ludwik pożądany* w roku przeszłym do *Francyi* powrócił, obchodzony był z wielką uroczystością w *Calais*. — Strażnik więźniów, *Eberlé*, appellował od wyroku, przez który na 2 lata więzienia jest skazany. — Dnia dzisieyszego udał się Król do *St Cloud*. — Xiądz *Pradt* wydał tu niedawno jeszcze jedno pismo, pod tytułem: *Opis historyczny przywrócenia rządu Królewskiego we Francyi, 31 marca 1814.* Pismo to, jak tylko się ukazało, wnet zostało zakazaném.

(*Z gaz. berl. d. 30 kwietnia*) Znayduje się teraz w *w Paryżu* Hrabia *Stackelberg* Ces. Ross. poseł przy dworze Wiedeńskim. Przybył on z *Medyolanu*.

Jenerał *Mouton-Duverney*, raz tylko słuchany był sądownie w *Lyonie*, a potém poprowadzono go do *Paryża*. — Projekt do prawa względem rozwodów przyjęty został w Izbie Parów 97 głosami przeciw 12, a w Izbie Deputowanych większością 246 przeciw 11. Prawo to brzmi, jak następuje: „*Rozwody małżeńskie* są zniesione; na ich mieysce nastąpi tylko rozłąka od stołu i łoża. Każda obustronna prośba o rozwód odrzuconą będzie.“ Na wstępie wyrażono: „Ponieważ świętemu stawi małżeństwa całą jego godność przywrócić chcemy, a dla jego ważności we względzie religii, obyczajów, powszechnego zbawienia monarchii, i szczególnieyszego szczęścia familiy, postanowilismy i stanowimy etc.“ — Krótko przed ogłoszeniem tego prawa zniknęło bardzo wiele przybitych na drzwiach do municypalności paryzkiéy zapowiedzi, czyli, ogłoszeń o mających nastąpić związkach małżeńskich, zapewne z obawy trudności, że nie tak łatwo, jak dawniéy, rozłączyć się można będzie. — Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 25go powstał P. *Voysin* przeciw wyrazowi projektu do prawa na rzecz duchowieństwa, że mają mu bydź *restytuowane* jego niewyprzedane dobra. Słowo to, rzekł on, może wzbudzić niemiłe przypomnienie i zapalić namiętności. P. *Puymaurin* odpowiedział na to: „Bronię wyrazu tego *restytucya*. Kiedy kto co ukradł, uczynić powinien *restytucyą*. (Wszyscy się śmiać zaczęli, a nikt mówcy do porządku nie wezwał.)

Podczas ucieczki Króla z *Paryża*, d. 20 marca w roku przeszłym, zostało wiele listów i tów na poczcie, o których zapomniano. Nowy jeneralny dyrektor poczt kazał je teraz rozesłać podług zapisów. Przypadkiem rozesłanie to nastąpiło około 20 marca. Tym sposobem mnóstwo w czasie niespokoynym 20 marca 1815 pisanych listów, w których wielu z pospiechu liczbę roku 1815 opuszczono, doszły własnie w tey porze roku 1816 do departamentów, a zawarta w nich z roku przeszłego wiadomosć o wyjeździe Króla z *Paryża* i przybyciu *Napoleona* uważaną była przez odbierających te listy za nowy w tym roku wypadek. Wiele osób wierzyło w to naymocniéy: wiele gmin zatknęło znowu tróykolorową chorągiew, słowem, zdarzenie to dało poznać przyjaciół i nieprzyjaciół teraźnieyszego rządu.

Na żądanie dworu hiszpańskiego, udał się Xiądz *Pradt* z *Paryża* do *Auvergne* — Xiążę *Talleyrand* miał wpaśdź w niełaskę. — Hiszpański hrabia *Toreno*, jeden z Kortezow, szwagier *Poliera*, uwięziony został w *Paryżu*. — Zapewniają, że w niektórych miastach hiszpańskich, pamiętniki Xiędza *Pradt* o rewolucyi hiszpańskiéy, przez kata spalone były.

Szkoła polytechniczna była zakładem, który przypisać należy geniuszowi *Carnota*, dla którego też wszyscy uczniowie tak wielkie uszanowanie i przywiązanie mieli, iż za nayżywszy zapał uważacby można. Prawda, że wszyscy uczniowie przejęli od założyciela swego niejakie uczucie republikanizmu, ale surowość ich zasad i prawdziwe wychowanie staro-rzymskie, w których się ćwiczyli, zachowywało ich od zepsucia. Szkoła ta dostarczała woysku wybornych oficerów artylleryi i inżynierów. Zegluga, budownictwo, górnictwo i wszelkie odnogi administracyi krajowéy, które się zasadzają na znajomości nauk matematycznych, otrzymały z téy szkoły nayzdolnieyszych ludzi. Król się długo ociągał, nim zezwolił na podanie ministra woyny względem rozwiązania tego zakładu.

Anglia.

(*Z Korresp. hambur.*) *Londyn dnia 30 kwietnia.* Xiążę *Sasko-Koburski* i Xiężniczka *Karolina* wczora do *Londynu* przybyli. Xiążę uroczyście był przyjęty jako przyszły małżonek Xiężniczki. Królewscy mistrze obrzędów, Lord *J. Murray* i *Robert Cherter*, wyjeżdżali na jego spotkanie w pojeździe królewskim aż do *Smallberry*, mieszkania

wieyskiego kawalera *Banks*, zkąd do *Londynu* jemu towarzyszyli. Po przybyciu o pół do 4téy odebrał powinszowanie N. Królowéy Jeymci i Królewskiéy familii, złożone sobie przez szambelanów lub innych urzędników dworu. Zaślubiny nastąpią we czwartek. Atłas biały stał się teraz kolorem modnym: ponieważ Xiężniczka taki dla siebie obrała. Xiężniczka jechała przez miasto w otwartym pojeździe; lud wszędzie ią witał okrzykami radości.

Oficer jeden angielskiéy floty na śródziemnem morzu donosi, że Lord *Exmouth* otrzymał rozkaz, nie pierwiey stanowisko to opuścić, aż po uznaniu przez Portę panowania *Anglii* nad wyspami *jońskiemi*. — Wczora Lord major z Aldermanami *Londynu*, podali długo odkładaną prośbę do Xiążęcia Rejenta o wstawienie się i opiekę dla protestantów południowey *Francyi*, a razem złożyli poselstwo, winszujące zawartego z *Francyą* pokoju. Xiążę obadwa te podania z łaskawém przemówieniem przyjąć raczył. Wszyscy obecni członkowie rady gminnéy, do ucałowania ręki przypuszczeni byli, a Szeryf *Tomasz Bell* na rycerza passowany został. — Powiadają, że xiążęta niemieccy resztę przypadającéy dla nich od *Francyi* kontrybucyi wojennéy przedali jednemu z tuteyszych domów handlowych. — We czwartek, w dzień zaślubin Xiężniczki, nie będzie zgromadzenia parlamentu. — *W Portsmouth* dwa nowe okręty liniowe z warsztatu spuszczono: dano im imiona *Pitt*, *Pallas*. — *Hollendrzy* zdobywszy od *Anglików* wyspę *S. Heleny* w roku 1672, wkrótce potém przez Angielskiego kapitana, *Monday*, wypędzeni z niéy byli. Wylądował on niepostrzeżony w małey zatoce, i uderzył na główne ich stanowisko w porcie z téy strony, z któréy zgoła się niespodziewali napadu. — Na ostatnim zjeździe do pałacu Królowéy liberya Pani *Castlere gh* była naybogatsza i miała za sobą 6 pieszych służących. Huzary Xięcia *Esterhazego*, posła austryackiego, bardzo piękny czyniły widok. — Oprócz Jenerała *Mina*, ieszcze 14 *Hiszpanów* w *Paryżu* uwięziono. — W *Bruxelli* jest teraz więcéy 300 familiy angielskich, które do roku 100,000 f. s. wydatkują. — Gazety nasze donoszą, że jenerał *Lallemand* z wyspy *Elby* (chyba z *Malty*) do *Ameryki* popłynął. — Xiążę *Saski - Koburski* kazał dla siebie sprowadzić z *Paryża* dwóch doskonałych kuchmistrzów. — Były poseł francuzki, Xiążę *de la Chatre*, wyjechał ztąd na powrót do *Francyi*. — D. 26 P. *Newport* podawał w Izbie niższéy względem rozpoznania przez parlament stanu *Irlandyi*, który on obszernie malował. Jeden z Członków zapytał, zkąd to pochodzi, że się tak mało interessują protestantami we *Francyi* południowéy, a w *Anglii* katolikami? Podanie P. *Newport* zostało tak poprawione, iżby Xiążęcia Rejenta prosić, ażeby sporządzono zupełny rapport o rozruchach w *Irlandyi* i podano środki im zaradzenia. Po odbytym głosowaniu znalazło się 187 głosów za poprawionym projektem, a 103 przeciwko. Większość ministrów 84. — Lord *Cochrane* d. 2 maja podaje swą skargę na Lorda *Ellenborough* W. Sędziego Anglii.

Włochy.

N. Arcy Xiężna Austryacka, *Marya Ludwika*, Xiężna *Parmy*, *Placencyi i Gwastalli*, d. 20 kwietnia odprawiła uroczysty wjazd do *Parmy*, w śród niepodobnych do wyrażenia radośnych okrzyków ludu. Na pamiątkę przybycia swojego kazała z banku pożyczkowego powrócić bezpłatnie właścicielom wszystkie zastawy, na które mniey jak półtrzecia franka, pożyczono. Instytut dobroczynności rozdał także dnia tego na ubogich miasta *Parmy* 6000. fr.

Piękne miasto *Vasto*, *w Abruzzie bliższey*, na wyniosłey pochyłości nad morzem położone, zagrożone iest zapadnieniem. Pagórek ten zaczął się osuwać, co przypisują potokom, które z obfitych deszczów i śniegów były się utworzyły — Król neapolitański postanowił, iżby na czas nieograniczony ustanowiona gwardya bezpieczeństwa, równie dla chwalebnego sprawowania się w pełnieniu służby, iako i dla tego, że podobne gwardye w wielu państwach europeyskich, celem zachowania spokoyności wewnętrzney, rzeczywiście się znaydują, stale na zawsze utrzymywaną była równie w stolicy królestwa, iak i prowincyach, a razem zamierzył dać dla niey stosowną organizacyą.

Stolica apostolska podług doniesienia pism publicznych, przez uroczysty wyrok inkwizycyi, zakazała używać tortur. Wyrok ten przez Kardynała sekretarza stanu udzielony został ministrom hiszpańskiemu i portugalskiemu — Rząd papiezki ściśle przedsięwziął środki przeciwko wprowadzeniu ksiąg obcych, w materyach politycznych.

Niemcy.

Królowa Jeymość Niderlandzka, siostra Króla pruskiego, przybyła do *Berlina* dnia 3 maja, dokąd też drugi iey syn, Xiążę Fryderyk, kilką dniami pierwiey przyiechał — D. 7 Król dla N. Siostry dawał wielki obiad w zamku królewskim: wieczorem NN. Osoby były na operze *Flet Czarnoxiężki*. D. 9, w rocznicę urodzin Xiężniczki *Maryanny*, córki królowey niderlandzkiey, Xiężniczka *Karolina*, córka królewska bal dawała, na którym się Król Jmść znaydował. D. 10 były pokoie dla wyższey szlachty i władz cywilnych.

Król Jmć Saski, iako głowa domu Saskiego, podpisał kontrakt małżeństwa Xiążęcia *Leopolda Koburg*.

D. 28 kwietnia wieczorem o godzinie 6 odprawił się w *Wiedniu* uroczysty pogrzeb zmarłey Cesarzowey. Serce zostało złożone w kościele XX. *Augustyanów*, wnętrzności u S. *Stefana*, a samo ciało u *Kapucynów*. Duchowieństwo świeckie i zakonne, władze wszystkie, urzędnicy dworu, etc. znaydowali się na tym obrzędzie. Członki familii cesarskiey, wielcy Urzędnicy i Prałaci oczekiwali na przybycie zwłok do *Kapucynów*. Xiążę Arcybiskup przodkował obrzędom. Przez trzy dni odprawiać się będzie nabożeństwo żałobne i msza za duszę zmarłey. Dwór na 3 miesiące żałobę wkłada.

W wynadgrodzeniu za kraie dla *Austryi* powrócone, podług traktatu, zawartego d. 14 kwietnia, *Bawarya* otrzymuie na lewym brzegu *Renu*, w departamencie *Mont-Tonnerre*: *Zweybrücken*, *Kaiserslauter i Speyer*, z wyjątkiem *Worms*. *Pfeddersheim*, okręgu *Kirchen-Poland*; w departamencie *Sarry*: okręgi *Weldmohr*, *Bliescastel i Cuffel*; w depart. *dolnego Renu*: okrąg *Stadt* i twierdzę *Landau*, ostatnia, iako twierdza związkowa; daley okręgi *Bergzaberu*, *Langenkundel*, i wszystkie w tym departamencie okręgi, na lewym brzegu rzeki *Lauter* przez traktat paryzki odstąpione. Na prawym brzegu *Renu*: woytowstwa *Fuldeyskie*: *Hammelberg*, zaymuiąc w to *Tulba i Salack*; *Brücknau*, *Weyders* i część *Bibersteinu*; także do *Bawaryi* klinem zachodzące woytowstwo austryackie *Redwitz*. Do zupełnego oddania tych posiadłości dla *Bawaryi*, *Austrya* przyięła na siebie wynagradzenie dochodów. Bierze także *Bawarya* iedną ratę kontrybucyi francuzkiey, 15,000,000 fr. *Maximum* maiący się odstępować dla *Bawaryi* soli za cenę średnią, ma bydź 200,000 centnarów, wzaiemnie *Austrya* zapewniła dla siebie wolny przechód soli przez kraie bawarskie.

Dozwala się drukować Z. Niemczewski P. Członek K. C. — w Drukarni XX. Pijarów.

Wilno dnia 13 maja 1816 Roku.

OGŁOSZENIA.

1. Od Wileńskiego Rządu Guberskiego. W Instruktarzach ustanowionych na pobor w mieście Wilnie dochodów mieyskich, między innemi naznaczono pobierać *bramnego* i *brukowego* mianowicie: od fury ze zbożem, produktami różnego rodzaju i artykułami żywności, tojest: mięsnemi i żywiołami, takoż z różném naczyniem i wszelkiemi gospodarskiemi rękodziełami, tudzież materyałami wszelkiego rodzaju, przywożącemi się do miasta na przedaż, od konia po 5 groszy; od wszelkich zaś produktów, zboża i artykułow żywności, wodą do miasta spławianych na przedaż, albo za kontraktami, a od rzeki końmi sprowadzanych, także po 5 groszy od konia; od wszelkich wpowszechności wozów z wyżey wyrażonémi produktami, do żywności i innemi artykułami przez most na rzece Wilence przewożonémi po 1 groszu; od różnego bydła na przedaż do miasta przypędzanego po 5 groszy od sztuki; a od bydła nie rogatego, tudzież od barana, kozła, i t. p. po 3 grosze. Od *wagi* i *miary*, za przeważenie 4ch do 10ciu funtow po 1 groszu, a od puda po 4 grosze, równie za przemierzenie zboża ćwierci beczki 6 groszy, a za pożyczenie takowéy miary czwierci beczki na stronę za cały dzień 1 złoty, za wymierzenie zaś 12 garcowego naczynia miarą szynkową 6 groszy. *Z targu rybnego* od mieszczan tuteyszych, rybnym handlem zaymujących się od woza wielkiéy ryby 20 groszy, od woza małey 10 groszy, od samych rybaków od każdego człowieka na rok po 5 złotych, od przekupniów od każdego po 2 grosze; od przywożących na przedaż ze strony od wozu i konia po 1 złotym, a od kupujących wozami także od każdego konia po 6 groszy. *Od łokciów, tudzież od handlujących żywiołami, artykułami żywności*, od pinczuków przywożących witczynę, suszoną rybę, sadło i t. d. na rok po 7 rubli; za przywożone owoce wybornego gatunku 50 kop., od niższego gatunku 30 kop. od wozu; od różnego ptastwa żywego i bitego, z innych miast dla częściowéy przedaży przywożonego, także od wozu po 1 rub., wszystkie te pobory licząc na srebro. A że zamiast takowey ustanowioney w instruktarzach ceny, dzierżawcy tych poborów, ile do wiadomości Rządu Guberskiego doszło, pobierają opłatę podług własnego dowolnego naznaczenia i z przeborem, osobliwie od zboża i artykułów żywności, przywożących się nawet przez różnych obywateli ziemskich, z majątków swoich nie na przedaż, lecz na własną potrzebę w mieście Wilnie; i że naznaczono od ptastwa żywego i bitego brać od wozu po 1 rub. od tych tylko, którzy na częściową przedaż do Wilna przywożą nie ze wsi, ale z miast różnych; przeto dla zaradzenia nadal takowym nie pozwolonym wymuszeniom dzierżawców artykułów mieyskich od przywożonych do miasta produktów, które się wyżey wymieniły, i dla zapobieżenia, azeby przemysł krajowy ucisku niedoświadczał, oraz, żeby się produkta żywności nie podwyższały w cenie, Rząd Guberski podaje niniejszą publikatę do powszechney wiadomości wszystkich tuteyszéy gubernii mieszkańców, z ostrzeżeniem, azeby nikt z przywożących do miasta Wilna zboże, różne produkta, roboty, artykuły żywności i żywioły, nie płacił więcéy nad to, co jest przez instruktarz naznaczono, i żeby obywatele włościanom swym, wiozącym na targ do Wilna produkta i żywność, imiennie wrażali, ile od czego powinni zapłacić mieyskiego dochodu? Jeżeliby zaś po niniejszém ogłoszeniu ośmielił się który z poborców wziąć u kogo wyższą opłatę nad położoną w instruktarzu? w takim razie każdy pokrzywdzony ma się udać o pomoc do tego Inspektora kwartałowego, w którego się kwartale to zdarzy; Inspektor zaś obowiązany jest weyśdź w rozpoznanie skargi, pokrzywdzonemu zupełną uczynić satysfakcyą przez powrócenie nieprawnego wziątku i w tymże czasie donieść Policyi mieyskiéy dla postąpienia z winnymi podług prawa: o czem do pomienioney Policyi osobne od Rządu Guberskiego dane jest zalecenie. — Dnia 9 maja 1816 roku.

Sowietnik Szulżenko.
Sekretarz Dmitrewski.

---

1. Od Izby Skarbowéy Gubernii Litewsko-Grodzieńskiey Poborcy Akcyzowey i Napitkowey opłaty w trzech miastach Gubernii Grodzieńskiey, Jozef Houwalt, Kolleski Sowietnik, Ferdynand Kontrym i Józef Kołusowski obowiązawszy się płacić do Skarbu każdorocznie za Grodno 132,500, Kobryń 22,000 i Brześć 80,000 rubli assygnacyynych, niezapłacili po 1 maja b. roku znaczney do Skarbu należącey summy, która na ich liczy się w remanencie. Zaczém pomienieni poborcy, Houwalt, Kontrym i Kołusowski, za nieuiszczenie się w opłacie, na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 13 marca i § 7 warunkow umowy na teraźnieysze cztery lata przyjętey, od dalszego utrzymywania Akcyzy oddaleni, i postanowiono takowy pobor przez publiczną Licytacyą oddać do 1 Stycznia 1819 Ru w arendę innym Kontrahentom; powodem czego dla Licytacyi naznaczone termina pierwszy 15 Czerca, drugi 30go Lipca, trzeci i ostateczny 17go lipca b. r. Życzący wziąść w arędę rzeczone pobory osobno na każde miasto, raczą przybydź do Izby Skarbowey Litewsko-Grodzieńskiey na wymienione termina oo targów i dla zawarcia Kontraktu, z dostatecznemi i pewnemi Ewikcyami, w proporcyi prawami przepisaney, do summy takowey roczney dzierżawy. Kolleski Sowietnik i Kawaler Konstanty Maxymowicz. Józef Obniski Sekr. Guber.

---

1. Dekretami Sądu Ziem. Wileń. *jednym* w roku 1812 marca 28, *drugim* roku teraźn. 1816 marca 9 i ostatecznym maja 10 dnia wskutek remissy Sądu Głów. Litt. Wileń. 2go Depart. 1811 9bra 23go dnia nastałey: zapadłemi, decydowana była na wszystkich kredytorach i pretensorach stawających i przybydź mogących, a do funduszu po zeszłym Starozak. Lipmanie Zelmanowiczu Moyzelu Kupcu i Obywatelu Wileń. pozostałego pretensye regulować mogących wszelkich Dokumentów do kancellaryi Ziem. Wileń. komportacya dla jednoczasowego wszystkim wierzycielom zbliżenia satysfakcyi i sub ammissione causae dla niełączących się: również, że z Debitorami chociażby w niestanności nastąpi oczewisty wyrok zastrzeżono: żeby więc wszyscy kredytorowie i pretensorowie oraz awizujący się debitorowie za niedziel cztery od daty niniejszey w Sądzie Ziemskim Wileńskim na rozprawę pod utratą rzeczystawali, niniejsza trzykrotna powtórnie i ostatecznie czyni się Awizacya. Roku 1816 maja 10 dnia.

---

3. Ludzie zbiegli z maiętności Andrzeiowa w Powiecie Wileń. Parafii Turgielskiey położonego,

cin Wysocki lat 32, żona Justyna Wysocka lat 22, dziedzictwa JW. Joachima Pomarnackiego — Marsynowie, Stanisław lat 5, Wincenty lat 3, brat Piotr Wysocki lat 26, Jerzy Cybulski lat 42, synowa Anna Dawludowiczowa lat 26, Jan Lefirowicz lat 36, żona Maryanna lat 33, synowie, Andrzey lat 16, Karol lat 14, córka Wiktorya lat 2, Stolarz Józef Marcinkiewicz lat 35, żona Maryanna lat 28, syn Jan lat 8, Jan Szczyrbowicz lat 52. — Takowych ludzi, aby nikt do teraźnieyszey skazki nie zapisywał, ani też u siebie nie utrzymywał upraszą się, inaczey zaś dziedzic zmuszony będzie poszukiwać tak poddanych iako i strat z przechowywania ich poniesionych. Roku 1816, d. 9. maja.

Andrusziewicz Ekonom Andrzejowski.

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na satysfakcyą Kredytorów zeszłego Wiktorego Czechowicza Prezydenta Ziem. Oszm. i synów iego JWW. Kazimierza Marszałka, Franciszka Sędziego Granicz. Pttu Oszm. w terminie z Remissy Sądu Gł. Wilen. w d. 1 maja Roku idącego 1816 do Dóbr Bohdanowa w Pcie Oszm. sytuowanych przybywszy i pierwszego zjazdu czynności ułatwiwszy, Komportacyą ogulną papierów na Debitorach i Kredytorach w d. 24 Junii do Kancellaryi Ziem. Pttu Oszm. na 6 niedzielną persystencyą, a termin na Expedywowanie Aktów i ostateczną rozprawę w d. 1 Septembra v. s. Roku idącego 1816 zadeterminował: żeby tedy Kredytorowie i Pretensorowie warowaney Remissą Amissyi niepodpadli, ninieyszą do Gazet awizacyą trzykrotnie podaie, 1816 maja 7 dnia w Bohdanowie — Jan Ciechanowiecki Sędzia Ziem. Wileński Prezyduiący — Tomasz Brzozowski Prezydent Grodu Brasł. Exdyw. — Rafał Pisanka Sędzia Grodz. Wil. Exdyw. Józef Karczewski Regent Gran. Osz. i Exdyw.

2 Podaie się do wiadomości, iż JPan Fortunat Bielski w Roku zeszłym 1815 w miesiącu 7brze przyiąwszy obowiązki Guwernera z miasta Wilna, oddalił się w Powiat Brasławski w Parafią Widzką do maiątku Antodola o milę od miasteczka Widz położonego, gdzie po długiey chorobie w Roku idącym 1816 Marca 27 d. umarł. Po którym pozostała niewielka ruchomość w garderobie, bieliznie i Księgach w tymże maiątku pod sporządzonym Rejestrem znayduie się — Ktoby zatym z Famili zeszłego Fortunata Bielskiego naybliższe miał do Sukcessyi prawo, za okazaniem takowego dowodu wyrażona ruchomość temu wydaną zostanie.

Tadeusz Czarnocki D. B. Lit.

2 Uwiadamia się, że w Domu pod Nm 408 na Wileńskiey Ulicy przy starym Teatrze w mieście Wilnie położonym, do kredytorów Daniela Bukszy należnym, znayduie się do naięcia na różne termina wygodny appartament z 8miu pokoiow składaiący się z kuchnią, wozownią, staynią i piwnicami; ktoby sobie życzył naiąć, raczy zgłosić się do Murgrabiego tegoż domu, a o cenie i warunkach zainformowanym zostanie.

2 Niżey podpisany oświadczam, iż z gubernii Litewsko-Wileńskiey z Powiatu Brasławskiego z Parafii Dryświatskiey począwszy od Roku 1809 a Szczegulnie w Ru 1812 i późnieyszych lat, zbiegli poddani z pod maiętności Michalina, mianowicie, Adam Jasienowicz, Andrzey Zukowski, Krzysztof Zaykowski z żoną i z dwóma synami Adamem i Kazimierzem, Adam Mackiewicz z żoną i z synem, Stanisław Gulbiński, Pietruś Skrabowski, Adam Purewicz z żoną i z synem, Andruk Rokicki, Jerzy Rokicki, Władysław Rokicki, Jan Rokicki, Krzysztof Rokicki, Franciszek Burak, Ludwik Bołoczko, Gabruk Rokicki, Maciey Rokicki z żoną z synem i z córkami, Benedykt Domkrowski z żoną, Antoni Bołoczko z żoną, Józef Stoszan, Franciszek Kizła, Piotr Kizła i Tadeusz Kizła, żeby więc czasu teraźnieyszey Rewizyi niebyli zapisanymi do Skazek, gdyż onych, iako Poddanych moich, gdzieby się znaydowali, poszukiwać będę, a ktoby tych pomienionych Poddanych do maiątku moiego Michalina dostawił, lub dał rzetelną wiadomość o nich, tedy od każdey osoby mężkiey dostawioney po rubli srebr. dziesięć zapłacić przyrzekam i obowiązuię się —. Datt. w Spokoyności Roku tysiąc osmset szesnastego, miesiąca marca szóstego dnia.

Tadeusz Bieniecki Oboź. Pttu Prużan.

2 Wiadomość o zbiegłych ludziach poddanych, w rónych latach z maiątku Hrynkowa Inwentarzami i Skazkami pod tymże maiątkiem zaięty. mi w Powiecie Mińskim, w Parafii Horodyskiey położonego, których aby nikt do Skazki teraźnieyszey nieprzyymował, lecz owszem do mieysca wyż wspomnionego zwrócił — Na mocy Naywyższych Ukazów uprasza się — Imiona takowych zbiegłych: pierwszy Jan syn Tomasza z żoną, drugi Józef syn Jakuba, a dopiero trzeci chłopiec Jasiuk syn Michała Klonowscy, czwarty Kazimierz, piąty Jgnacy, synowie Stefana pierwo Haruny, teraz przezwani Harunowiczy, i Aleś Haraczun, takim przezwaniem z czterma synami. Jako proszony podpisuię Michał Tomkowicz.

3 Z majętności Hoduciszek w Pcie Zawileyskim położoney do P. Kapituły Wileńskiey należney następni Włościanie zbiegli — *Ze Wsi Romańców* Marcin Szyszko kątnik Synowie Kazimierz i Symon w Ru 1814. — *Ze Wsi Greycie* w Roku 1816 Andrzey Koyża brat Bałtromiey Syn Jerzy — *Ze Wsi Louhowicze* Mateusz Lipnicki Łukasz Niewiadomski — Konstanty Buynicki Synowie Michał i Andrzey — *Ze Wsi Łosie* Symon Szale — *Ze Wsi Gudele* Andrzey Krenciewski — Maciey Jakutowicz *ze Wsi Moskaliszek* Tomasz Balika — *Ze Wsi Piotrowicze* Józef Piotrowicz Synowie Jan Andrzey i Franciszek — *Ze Wsi Piotrowicze* Mateusz Piotrowicz bracia Jan Jerzy i Andrzey, ci wszyscy w różnych latach porzuciwszy własne siedziby z domow wyszli jakowi ażeby nie byli zaciągnieni do skazek tam gdzie się kryją mimo wyraźny zakaz Zwierzchności P. Kapituła awizacyą Kuryera Litgo ostrzega. X. Woyciech Znamierowski Kanonik i Pisarz K. W.

3 Za Dekretem Remissyynym Głównego Sądu Witebskiey Gubernii Sąd Taxatorsko Exdywizorski na Rozdział maiątku JW. Jana Ignacego Graffa Mohla Deputata b. Pttu Brasławskiego ustanowiony, w powtórnym z obwieszczenia terminie do dóbr Syłowiszek, w Witebskiey Gubernii w Pcie Duneburskim sytuowanych zebrany, oczewistą rozprawę do dnia 5 Junii Roku 1816 odroczył; Żeby więc Kredytorowie i debitorowie iako już w ostatecznym terminie sub amssione Causæ do iednoczasowey łączyli się rozprawy, i niewiadomością niezasłaniali się niniesza trzykrotna podaie się awizacya.

Jan Kandyt Boufał Pisarz Ziem. Pttu Duneburskiego Exdywizor.

3. U Stefana Czymbajewicza Chorążego Woysk Rossyyskich w roku teraźnieyszym 1816 z dnia 30 Apryla na 1 tego miesiąca Maia, chłopiec poddany na imie Alexiey Tarasinkow domierzywszy na rubli 800 szkody zbiegł, i niewiadomo gdzie się znayduje, a któren ma lat od urodzenia 18; urody mierney, włosów na głowie rusych, ostrzyżonych krótko, twarzy pociągławey bladey, oczu błękitnych, mówi ordynaryynie z ruska — Odzienie na nim siermienga biała mało używana, czapka sukienna sinia z daszkiem skurzanym, w chodakach. Za poymanie i dostawienie powyżey wyrażonego zbiega od Dziedzica oświadcza się przyzwoitą nadgrodę.

OGŁOSZENIA.

2 Od Wileńskiey Izby Skarbowey: po oddaleniu w miastach powiatowych gubernii Wileńskiey, iako to: *Kownie*, *Rossieniach i Poniewieżu*, nieakuratnych poborców akcyzowey opłaty, stosownie do postanowienia Izby Skarbowey pod dniem 20 kwiet. nastałego, przeznaczono takowy pobor akcyzowy w pomienionych miastach oddać innym, życzącym sobie tego, przez publiczną licytacyą, która się ma odbywać w teyże Izbie Skarbowey; dla czego przez niniey-ze czyni się ogłoszenie: iżby życzący sobie wziąć w dzierżawę pomienione akcyzowe pobory, w miastach *Kownie*, *Rosieniach i Poniewieżu*, do ukończenia się teraźnieyszey czteroletniey dzierżawy, to iest: do dnia 1go stycznia 1819 roku, przybywali do teyże Izby z dostatecznemi ewikcyami, na terminy, 1wszy dnia 17go, 2gi dnia 21go, a 3ci ostateczny dnia 28go miesiąca lipca roku teraźnieyszego. Roczna zaś summa dzierżawy z miast pomienionych przez dawnieyszych dzierżawcow płaconą była w Kownie, 40,000 rubli, w Rosieniech 15,000 rubli, a w Poniewieżu 13,500 rubli —„ Dnia 8 maja 1816 roku.

Sowietnik Tarnowski.
Sekretarz Lega.

1 Wypis z Ksiąg Ziemskich spraw wieczystych Pttu Oszmiańskiego — Roku tysiąc osmset szasnastego Mca maja dziewiątego dnia, przed Aktami Ziemskiemi Powiatu Oszmiańskiego stanąwszy osobiście WJPan Marceli Jankowski Adwokat Oszmiański Oświadczenie JW. Michała Hrabi Tyszkiewicza Pułkownika woysk polskich kawalera Orderu Swiętego Stanisława na W. Antoniego Bohdanowicza Starościca Sieniawskiego i iego wspólników F. Mateusza Ostrowskiego i Jana Olchimowicza do Akt podał którego wyrazy takowe: Michał Hrabia Tyszkiewicz Pułkownik woysk polskich, kawaler Orderu Sgo Stanisława, niżey własną ręką podpisany, czynię to oświadczenie z naysolennieyszym manifestem przed Aktami Ziem. Powiatu Osmiańskiego i szanowną Publicznością, na WJPana Antoniego Bohdanowicza Starościca Sieniawskiego i iego wspólników, F. Mateusza Ostrowskiego i Jana Olchimowicza, odwołuiąc się do Manifestów w datach: tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt osmego, Nowembra dziewiątego dnia i tysiąc ośmset czternastego miesiąca maja dwudziestego dziewiątego dnia w imieniu zeszłego Oyca moiego JW. Józefa Hrabi Tyszkiewicza Starosty Wilatyckiego, przed Aktami Ziem. Pttu Mińsk. zanaszanych, do aresztu z pozwem w Roku ninieyszym tysiąc ośmset szesnastym maja drugiego dnia, Zwierzchności kancellaryi Ziem. Pttu Mińsk. założonego, oraz Manifestu w Aktach Mińskich w tymże dniu, w imieniu moim niżey podpisanego zaniesionego — Na ostatek z odwołaniem się do świadectwa szacownego obywatelstwa i wszelkich dalszych dowodow w sprawie złożyć się maiących, w rzeczy i okoliczności takiey. W. Antoni Bohdanowicz znaiomy całemu obywatelstwu Gubernii Mińsk. z wielolicznych awantur szkodliwych powszechności, oczém świadczy iego oyciec zeszły Franciszek Bohdanowicz Starosta Sieniawski, przez zaniesiony w Aktach Ziem. Mińsk. ieszcze w Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiątym pierwszym, Januaryi piątego dnia i własnym podpisem ztwierdzony Manifest; chciwy cudzey własności, szkodząc w różnym względzie obywatelstwu, gdy po zeyściu z tego świata oyca moiego znaiomego ze sposobu myślenia i prowadzenia swoich interessów w nayporządnieyszym składzie, iak iest dowodem własnoręczny Testament w Roku tysiąc ośmset piętnastym Xbra dwudziestego trzeciego dnia przed Aktami Ziem. Pttu Mińsk. aktykowany. Ze nikomu w powszechności niebył dłużnym, niepotrzebował nigdy pożyczki pieniędzy, niedawał nikomu obligów, a tym bardziey nayzaufańszym sobie i z familii krwi naybliższey blankietow nie powierzał (oczem szanowne obywatelstwo dadź świadectwo, odmówić nie raczy) zuchwały iednak tenże Obżłny Antoni Bohdanowicz, pierwo chełpił się dla omamienia łatwowiernych, że ma u siebie zeszłego oyca moiego Obligi na znaczne summy iakich mieć wstanie nigdy bydź niemógł, nadto: śmiałość swoią do tego stopnia posunął, że w Roku teraz tysiąc ośmset szesnastym maja drugiego dnia, w czasie zgromadzenia Obywatelstwa na obiór Kapitana Sprawnego w Mińsku zebranego w sali publiczn'e pięć arkuszy papieru ordynarynego, a na nich niby zapisane Obligi zfałszowane, żadnego podobieństwa niemaiące z podpisem ręki zeszłego oyca moiego Prześwietnemu Obywatelstwu wysuwaiąc z zanadrza, a nikomu dorąk niedaiąc, pokazywał — Później w tymże samym dniu maja drugiego, wporze poobiedniey usiłuiąc złośliwe swe zamiary ubarwić iakąś prawnością, te to fałszowane i mniemane Obligi z podpisem nieznanych nigdy zeszłemu Oycowi moiemu pieczętarzy, podpisanych; udzielnemi charakterami — pierwszy F. Mateusz Ostrowski, a drugi Jan Olchimowicz, oddał w Kancellaryi Ziem. Pttu Mińsk. do oblaty — Jakowe fałszowane pisma w sztukach pięciu, gdy tylko dostrzeżonemi zostały, w tenże moment przez podany w Kancellaryi Ziem. Mińsk. pozew, iako też uczyniony Manifest w imieniu moim na Obligo Bohdanowicza i iego wspólników, są zaaresztowane, i nikomu do rozprawy wydanemi bydź nie mogą, oraz dalsze kroki prawa w dowodzie fałszu i rozciągnienia surowości prawa, na winnych rozpoczęły się. Lecz tenże Antoni Bohdanowicz, kiedy poważył się z temi pięcią sztukami swey fabrykacyi chlubić się przed zgromadzeniem obywatelstwa, i oddawać do oblaty, mógł więc poważyć się przez swych wspólników więcey takowych fałszów popisać u siebie, lub tychże wspólników przekrywać, z tego powodu referuiąc się do powyższych dat mi pomienionych Man festów, przez niniejsze oświadczenie prześwietną Pnbliczność ostrzegam, aby nikt nieśmiał tak z samym Obżlnym Bohdanowiczem, iako teżiego wspólnikami w żadne facyendy wchodzić, tém bardziey żadnych skryptow pod imieniem zeszłego Oyca moiego Józefa Hrabi Tyszkiewicza Starosty Wilatyckiego, na czyieby imie o. kazały się nabywać, gdyż te zawsze fałsze okażą się, i z każdym ukazicielem ich, prawne będę miał działania. Takowe oświadczenie razem z Manifestem, chcąc mieć w Aktach Ziem. Pttu Oszm. zapisane, a przez wszystkie Gazety kraiowe opublikowane, iako syn zeszłego JW. Józefa Hrabi Tyszkiewicza Starosty Wielatyckiego, orderów pol. kawalera podpisem własney moiey ręki utwierdzam, działo się w Wołożynie, Roku tysiąc ośmset szesnastego miesiąca maja piątego dnia, u tego oświadczenia podpis Aktora takowy, Michał Hrabia Tyszkiewicz Pułkownik woysk pol. i kawaler. Które to oświadczenie za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do Akt iest do ksiąg Ziem. spraw wieczystych Pttu Oszm. przyięte i wpisane z których i ten wypis pod pieczęcią urzędową Ziemską Oszm. stronie wydan.

Zgodno z autentykiem i księgami, Felicyan Zawadzki Regent Ziem. Oszm.

1. Exderpt Processu z Protokułu potocznego Grodzkiego Wileńskiego w dacie niżey wyrażaiącey się zapisanego, i tegoż czasu pod pieczęcią tegoż sądu jest wydan.

Roku tysiąc ośmset szesnastego miesiąca maja dwonastego dnia.

Po odwołaniu Sądów Grodz. Powiatu Wileń. przed Aktami tegoż Ptu stawaiąc osobiście Starozak. Leyba Mowszowicz Mintz Obywatel Wileń. Proces poniższy wpisać do protokołu podał, którego wyrazy takowe: Proces Imieniem kupca pierwszey

Gildy Obywatela Nieświzkiego Leyzera Dylona na Starozak. Leyzera Michelowicza Sobola Kupca trzeciéy Gildy Obyw. Grodzień, w rzeczy oto iż Obżał. Sobol dał za żałującym kaucyą czyli pargkę, dla wzięcia różnych podradów w roku tysiąc osmset piętnastym na rok jeden do tysiąc osmset szesnastego, z warunkiem gdyby po ukończeniu roku żałł. takową parękę Obżał. zwrócił, a w pewność dotrzymania takowey umowy wziął od żałł. Wexel na rubli srebr. dziesięć tysięcy pod datą tysiąc ośmset piętnastego roku jak swiadczy dokument assekuracyyny w tymże roku Oktobra dziesiątego dnia wydany. Zał. Deltr. wszelkiemi usiłowaniami starał się takową kaucyą do terminu oznaczonego oswobodzić i oznaymił Obżałowany by takową kaucyą nazad przyjął, a żałującemu zwrócił wexel na rubli srebrnych dziesięć tysięcy wydany; Obżał. Sobol niewiedzieć z jakich powodów wexlu przez żałłgo wydanego zwlekając czas od czasu dotąd nie oddaje, owszem jeszcze sam Obżał. wszedłszy z Prożbą do Kommissyi aby oddana onemu była jego kaucya, mimo wiedzy żałł. Delatora, to w tenczas żałący musiał weyść do Kommissyi także z Prożbą aby taż Kommissya niewydała tey kaucyi, pierwo aż zwrócony zostanie żałłgo wexel, załcy Delator będąc w obawie ażeby obżał. takowego wexlu nikomu nieprzelewał, lub na ony długów niezaciągał, albowiem na takowy żadney summy niepożyczał, jedynie tylko w pewność parki był dany zawiadamiając każdego, przed całą publicznością oswiadcza. U tego processu podpis w Protukule taki. Jako proszony od Aktora podpisuję się: Leybel Mowszowicz Mintz.

Zgodno z Protokułem swiadczę:

Michał Jaczynic Regent Grodz. Wil.

---

1. Wedle Ukazu JEGO IMP RATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

Pozew Edyktalny loco peragendae executionis przed Sąd Ziem powiatu Wileńskiego dopiero sądzący się i napotém sądzić się mający: z Instancyi Starozak Gabryela Arona Moyżesza Icki i Berki Lipmanowiczów Moyzellow: jako sukcessorów zeszłego Lipmana Zelmanowicza kupca i Obywatela Wileń. w skutek Dekretow 1811 Roku 9bra 23 dnia Remissyynego Sądu Gł. Lit. Wileń. 1812 marca 28 Ziem. Wileń w roku teraźnieyszym 1816 marca 9 dnia i ostatecznego także Ziem. Wileń teraźnieyszego miesiąca maja 10 dnia akcessoryynie zapadłych wyniesiony. Którzy pozywaią wszystkich Debitorów Ur. Szl. i Starozak. iako to. Jana Mickiewicza o czerw. zł. 4. Szmuylę Mowszowicza o rub. sr. 15. Szmuylę syna Kopela Wileń. o rub. sr. 53 i kop. 35. Idela Hercykowicza Wileń. o rub. sr. 69 kop. 15 Nochima Mowszowicza o rub. sr. 81. Szlomę antokolskiego o rub. sr. 7. Nochima Mowszowicza o rub. sr. 59. k. 35. Zelmana z Kalwaryi o f. 60. — Leyzera z Mereсza o f. 117. Abramka z Widz o f. 60. Eliasza Nochimowicza o f. 22. Mowszę Leyzerowicza o f. 40. Berkę Uryaszewicza o f. 311. Dawida Szesolskiego o f. 1294. Jankiela Morduchowicza o f. 40. Hirszę Mowszowicza o f. 45. Eydlę Moyżeszowicza o czerw. zł. 10. Szmuylę Szwagra Zawela o f. 200. Grunę z Duneburga o f. 533 i kop. 10. Nisiela z Popiel o f. 500. Kurnatowskiego o f. 126. Josiela Mereczańskiego o f. 522. Jankiela z Rumszyszek o rub. sr. 330. Abrama Beniaszewicza o f. 300. Dawida furmana z Grodna o f. 42. Berkę z Szwadys o rub. sr. 30. Mowszę Jochela o f. 71. Hryniewicza o f. 50. Za kwitacyą od Mowszy o f. 70. Nochima o założone w zaręce rub. sr. 50. Oszera Ickowicza Wileń. o czer. zł. 10. — Arya Ickowicza o rub. sr. 20. Owsieja Hirszę o f. 300. Feydę Eyzerowę o czerw. zł. 40. Jankiela z Bousławiszek o f. 100. Jowela Zieńcia Mowszy z Rożycy o czerw. zł. 79. Leybę i Zoskę o f. 460. Morducha z Kupiszek o f. 140. Berkę Mowszowicza o f. 10. Berkę z Olity o f. 280. Szlomę Faywiszowicza. o f. 192. Ickę Dawida Josielowicza o f. 254. Zeyloga Mejerowicza o rub. 45 Szlomę Zelmanowicza o f. 342. Josiela Gorchleyta o f. 170 Michela kusmierza, Wileń. o f. 80 W. Franciszka Biergiella Adwok. za listem o rub. sr 50. Szmuylę z Daug o f. 53. Szeweła z Zołudka o f. 60. Notę Dawidowicza o f. 600. Szlomę z Bierz. o f. 300. Eliasza Peysachowicza o f. 250. Noseha Kieydańskiego o f. 200. Arona Zieńcia Mowszowey o f. 583. Hercyka Gabryelowicza Wileń. o czer. zł. 10. Chaima Szlomowicza o f. 88. Kuszela Leyzerowicza o f. 35. Berkę Mowszowicza o f. 162. Szmuylę z Koreszowa o f. 200. Gotliba Gierszowicza o f. 32. Josiela Zelmanowicza o f 400. Idela z pod Zelwy o f. 40. Leybę Kaca o rub. sr. 4. Gaydamowicza o rub. sr. 6. Sorkę Tobiasza o rub. sr. 27. Dawida Peysachowicza o f. 26 kop. 10. Mołowca o f. 24. Ickę z Bielicy o czerw. złt. 25. Henocha o f 100. Faybisza Ponedalskiego o f. 235. Gabryela Szlomowicza o f. 207. Arye Mowszowicza o f. 100. Berkę Josielowicza o f 410, Wulfa Gizela Joda Ryb. o f. 60 za kwietacyą Heszela Dawidowicza, zapłaconych f. 149. Ayzika Chaimowicza Ibergalskiego o f. 60, Jankiela i Nochima o f. 60, Mowszę Josielowicza o f. 277 Judela Chaimowicza o f. 50 Szmuylę Morduchowicza z Dubinek o f. 50 Leybę Kaca Oszm o f. 202 W. P. Kloczkowskiego o f. 1105 kop. 5 W Prośbach nakazania wszystkim Obżł. oprócz Obżał. Biergiella Adw warować locum Standi przez opłatę lokacyi, do zasądzenia na każdym poudzielnie z pozwanych i ich sukcessorach, summ wyżey wyrażonych z procentami i exspensem prawnym na rzecz Kredytorów zeszłego. Lipmana i Załch, oraz decydowania tego wszystkiego cokolwiek w sprawie proszonym i dowodzonym będzie: czy to w stanności lub niestanności Obżł. Debitorów: do dowodu Załch bliższemi uznania i expensow zwrótu z wolnym przy Sprawie poprawieniem sięua tey Załobie.

Roku 1816 maja 10 dnia Woźny niżey wyrażony świadczę, iż kopi tego Pozwu z Autentykiem zgodne w sprawie Staroz. Gabryela, Arona Moyżesza, Icki i Berki Lipmanowiczow, wszystkim pozwanym wyżey wyrażonym *iedną* do drzwi sądowych: *drugą* do kahalnych przybiłem, oraz dla wiadomości tychże wszystkich pozwanych, *trzecią* Kopię do Kuryera Litt. Wileń. zawiadamiaiąc, aby od daty ninieyszey, za Niedziel cztéry na rozprawę przed Sądem Ziem. Wileń. dopiero sądzącym się cź wszyscy pozwani wskutek zapadłych tegoż Sądu w Roku teraźnieyszym 1816 marca 9 i maja 10 Dekretów, stawali, podałem i zawiadomiłem datt ut supra.

Benewentura Bancewicz Woźny P. W.

---

3. Podaie się do wiadomości, iż W. Michał Obydenow Porucznik, oddalaiąc się z Pttu Rosień. Gubernii Litt. Wileńskiey do Petersburga, wziął za Dokumentem w Roku 1810 Januar. 17 dnia od Szlachty Marcellego i Kunegundy z Markiewiczów Grzygorzewskich mieszkaiących w miasteczku Szydłowie tegoż Pttu i Gubernii na opiekę do sześciu lat syna na imie Józefa maiącego na tenczas lat 14 z obowiązkiem przystawienia na mieysce po upłynieniu lat, gdy iuż czwarty miesiąc upływa po terminie i przez przeciąg sześcioletni, żadney o nim wiadomości niemaią i powrótu, przeto Rodzice troskliwi upraszaiąc Publiczności we wszystkich Guberniach przez ninieyszą awizacyą opisuią onego fizognomią, był wzrostu wyniosłego, szczupły, oczu czarnych, włosów ciemnorusych i na wierzchu głowy maiący kilka włosów białych, nosa pociągłego, która za powzięciem wiadomości litościwie raczy dać wiedzieć, przez takowąż Awizacyą do Redakcyi Kuryera Litt.

3. Teressa z Jasińskich zeszłego obywatela Wileńskiego Stanisława Szabłowskiego żona, zawłaszczywszy nieprawnie całkowity majątek po mężu swym Stanisławie Szabłowskim, a niewolnie tymże zawłaszczonym majątkiem frymarczy. Obligi zeszłemu Szabłowskiemu służące, inne przedaje, inne zastawia, a przez to massę majątku, dzielić się na pięć głów powinnego, to jest: na wdowę Agatę, z Szabłowskich Falkienau. Katarzynę z Szabłowskich Sabowiczową, i Elżbietę w panieńskim stanie Szabłowskę z pierwszego małżeństwa, oraz Felixa syna i Reginę córkę z powtórnego małżeństwa zeszłego Stanisława Szabłowskiego dzieci, utraca. Zeby zatym nikt odtąd nabywać i wzastaw przyymować obligów zeszłemu Stanisławowi Szabłowskiemu służących nie ważył się niżey podpisany jako mąż Katarzyny a Opiekun Elżbiety Szabłowskich, Publiczność ostrzega i zawiadamia. — Dnia 4 maja 1816 roku.

Tadeusz Sabowicz.

DOATEK DRUGI